

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το Ελληνικό στρατόπεδο τον Ακρωτηρίου, κατά το βομβαρδισμό του από τις Μ. Δυνάμεις και τους Τούρκους, το Φεβρουάριο τον 1897

- ❖ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ
- ❖ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ
- ❖ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
- ❖ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

1.Η οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας	
Άφιξη Πρίγκιπα Γεωργίου Ανάληψη καθηκόντων Υπατου Αρμοστή 	• 9 Δεκεμβρίου 1898: ανάληψη καθηκόντων (Υπατου Αρμοστή) από πρίγκιπα Γεώργιο • παράδοση διοίκησης από Ναύαρχο Ποττιέ • πρώτο διάγγελμα Αρμοστή • χαιρετισμός σημαίας από πλοία των Δυνάμεων Διεθνούς Προστασίας • ύψωση Κρητικής σημαίας (φρούριο Φιρκά) • η τουρκική στο φρούριο της Σούδας • το νησί υπό διεθνή προστασία
Οργάνωση Κρητικής Πολιτείας	• 10 Δεκεμβρίου 1898: αναχώρηση Ναυάρχων • Οργάνωση νέου πολιτικού σχήματος (Κρητική Πολιτεία) • Ορίστηκε 16μελής επιτροπή (12 χριστιανοί/ 4 μουσουλμάνοι) , για να εκπονήσει σχέδιο κρητικού συντάγματος • Δημοσίευση διατάγματος « Περί συγκροτήσεως της Κρητικής Συνελεύσεως» ένα μήνα μετά την εγκατάσταση του Υπατου Αρμοστή • Εκλογές ανάδειξης πληρεξουσίων: 138 χριστιανοί / 50 μουσουλμάνοι • 8 Φεβρουαρίου 1899: Η Κρητική Βουλή αρχίζει τις εργασίες της • Σύνταγμα Κρητικής Πολιτείας: συντάχτηκε κατά το πρότυπο του ισχύοντος ελληνικού συντάγματος • έγκριση από το Συμβούλιο των Πρέσβων των Προστατίδων Δυνάμεων στη Ρώμη • Λίγες μέρες μετά ορκίζεται η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας/ Υπουργός Δικαιοσύνης: Ελευθέριος Βενιζέλος

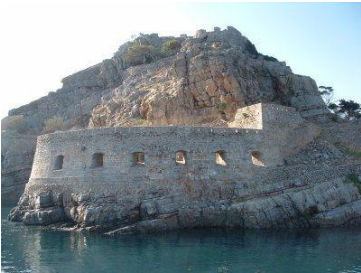
ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

- ❖ **Φρενίτιδα εθουσιασμού**: παραλήρημα, μεγάλος ενθουσιασμός
- ❖ **Πρίγκιπας Γεώργιος**: δευτερότοκος γιος του βασιλιά Γεωργίου Α΄
- ❖ **Συμβουλίου των Ναυάρχων**: Στο άτυπο αυτό Συμβούλιο συμμετείχαν οι ναύαρχοι του αγγλικού, ρωσικού, γαλλικού και ιταλικού στόλου.
- ❖ **Δυνάμεις της Διεθνούς Προστασίας** : Ονομάζονταν οι ευρωπαϊκές δυνάμεις Γαλλία, Ρωσία, Αγγλία και Ιταλία που έθεσαν την Κρήτη υπό την προστασία τους για την περίοδο 1897-1913.
- ❖ **Φρούριο του Φιρκά**: ιστορικό φρούριο των Χανίων
- ❖ **Φρούριο της Σούδας**: Μικρό οχυρωμένο νησάκι στην είσοδο του ομώνυμου κόλπου στα Χανιά
- ❖ **«Υπάτος Αρμοστής»** ονομαζόταν ο εκάστοτε εντολοδόχος των Μεγάλων Δυνάμεων που αναλάμβανε τη διοίκηση της Κρήτης

- ❖ του ισχύοντος τότε ελληνικού συντάγματος: Εννοεί το Σύνταγμα του 1864

ΟΡΙΣΜΟΙ

- ⇒ Κρητική Πολιτεία
- ⇒ « Περί συγκροτήσεως της Κρητικής Συνελεύσεως»
- ⇒ Σύνταγμα Κρητικής Πολιτείας
- ⇒ Δεκαεξαμελής Επιτροπή

2. Η περίοδος της δημιουργίας	
Έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας Σπιναλόγκα	• Εξέδωσε νόμους και διατάγματα • Έκοψε κρητικό νόμισμα (την κρητική δραχμή) • Ίδρυσε την Κρητική Τράπεζα • Οργάνωσε ταχυδρομική υπηρεσία και Χωροφυλακή με Ιταλούς αξιωματικούς και υπαξιωματικούς (καραμπινιέρους). • Μέριμνα για την εκπαίδευση και τη δημόσια υγεία. • Οργάνωση του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας (1903) • Ιδρύθηκαν πολλά σχολεία και διορίστηκαν δάσκαλοι. • Αντιμετωπίστηκε με επιτυχία το καθεστώς της τοπικής Εκκλησίας. • Με τον Οργανικό Νόμο του 1900 ✓ δόθηκε λύση σε εκκλησιαστικά ζητήματα (σχέση της Εκκλησίας της Κρήτης με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η εκλογή Μητροπολίτη και Επισκόπων). ✓ Το βασικό σχήμα, που ισχύει με μικρές τροποποιήσεις έως σήμερα, είναι ένα καθεστώς ημιαυτόνομης Εκκλησίας, της οποίας ο Προκαθήμενος εκλέγεται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Κρητική Πολιτεία εκδίδει το Διάταγμα της αναγνώρισης και εγκατάστασής του.

ΟΡΙΣΜΟΣ

- ⇒ Οργανικός Νόμος

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

- ❖ **Σπιναλόγκα:** Νησάκι κοντά στο χωριό Ελούντα , στο νομό Λασιθίου
- ❖ **Ημιαυτόνομη Εκκλησία:** Η Εκκλησία της Κρήτης δεν ανήκει στην Αυτοκέφαλη Ελληνική Εκκλησία , αλλά απευθείας και με ειδική σχέση στο Πατριαρχείο Κων/πολης

Κρητικός χωροφύλακας σε επιστολικό δελτάριο(καρτ ποστάλ) των αρχών του 20ού αι.

3. Τα πρώτα νέφη

Αιτίες κρίσης	<u>Σύνταγμα / αρμοδιότητες/ παραγκωνισμός τοπικών παραγόντων</u> • Το Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας ήταν υπερβολικά συντηρητικό • παραχωρούσε στον Ηγεμόνα υπερεξουσίες (δεσποτική συμπεριφορά) • Η ασάφεια στον ακριβή καθορισμό αρμοδιοτήτων δημιουργούσε τριβές και προσωπικές αντιπαραθέσεις στο έργο της διοίκησης • Οι τοπικοί παράγοντες της Κρήτης παραγκωνίζονται • Διορίζονται σε καίριες θέσεις Αθηναίοι σύμβουλοι του Γεωργίου, που αγνοούσαν τα κρητικά πράγματα και την ψυχολογία των Κρητών. <u>Η διαχείριση του ζητήματος της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα</u> • Διάσταση απόψεων μεταξύ του Γεωργίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου • Ο Γεώργιος :λύση του εθνικού ζητήματος με συνεχείς παραστάσεις και υπομνήματα προς τις Μεγάλες Δυνάμεις • Βενιζέλος: λύση σταδιακή, απομάκρυνση των ξένων στρατευμάτων από τις κρητικές πόλεις και την αντικατάστασή τους από ντόπια πολιτοφυλακή, με Έλληνες αξιωματικούς.
προσωπική αντιπαράθεση ή Βενιζέλου-Πρίγκιπα	• Ο Βενιζέλος δεν αναγνωρίζει στον Πρίγκιπα το δικαίωμα να διαχειρίζεται προσωπικά το εθνικό ζήτημα • διοχέτευση συκοφαντικών κειμένων στις αθηναϊκές εφημερίδες εναντίον Ελ. Βενιζέλου • κλίμα διχασμού.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

- ❖ **Παραστάσεις:** διαμαρτυρίες διπλωματικού αντιπροσώπου ενός κράτους προς την κυβέρνηση του άλλου κράτους στο οποίο είναι διαπιστευμένος και γενικά κάθε διαμαρτυρία σε διπλωματικό επίπεδο
- ❖ **Χαλκευμένα κείμενα:** πλαστά κείμενα

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα Α και Β που σας δίνονται, να εκθέσετε και να εξηγήσετε τη διάσταση απόψεων μεταξύ του πρίγκιπα Γεωργίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου, σχετικά με το ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, στο πλαίσιο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας. Ημερ. Εσπερ. 2015

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Βενιζέλος υπέρ της σταδιακής πορείας προς την ενωτική λύση

Ο σύμβουλος της δικαιοσύνης¹ εισηγήθηκε εμπιστευτικά στον ύπατο αρμοστή² το καλοκαίρι ήδη του 1900 τη διπλωματική μεθόδευση της σταδιακής εξελίξεως προς την ενωτική λύση: η άμεση επίτευξη της ενώσεως ήταν αδύνατη· η παράταση όμως του καθεστώτος της αρμοστείας ανέστελλε την εφαρμογή των μέτρων που θα επέτρεπαν τη βαθμιαία απαλλαγή της Μεγαλονήσου από τα δεσμά της διεθνούς εξαρτήσεως· έτσι επέβαλλε την άμεση υποταγή της στην απόφαση των Μεγάλων Δυνάμεων και την καθιστούσε έρμαιο των αντικρουόμενων ευρωπαϊκών συμφερόντων· αντίθετα, η ολοκλήρωση της αυτονομίας, σύμφωνη προς τις υποσχέσεις των Δυνάμεων και τις προβλέψεις του Συντάγματος, θα συντελούσε στην προαγωγή των εθνικών συμφερόντων στο εξωτερικό και την κατοχύρωση της αυτοδιοικήσεως στο εσωτερικό, ιδίως μετά τη διοργάνωση της πολιτοφυλακής από Έλληνες αξιωματικούς και την παράλληλη αποχώρηση των διεθνών στρατευμάτων. [...]

Η πρωτοβουλία του Ελευθερίου Βενιζέλου προκάλεσε την άμεση και αποφασιστική αντίδραση του πρίγκιπα Γεωργίου. Η εισήγησή του προσέκρουε τόσο στη γενική αρχή της ουσιαστικής διαχειρίσεως των διπλωματικών θεμάτων, ιδίως μάλιστα του Κρητικού, από τη δυναστεία, όσο και στην ειδικότερη αντίληψη της τελευταίας αυτής γύρω από τη μεθόδευση του εθνικού αγώνα.

Ο ύπατος αρμοστής, φορέας των εντολών της Αυλής των Αθηνών, με τη συγκατάθεση πάντοτε και της ελληνικής κυβερνήσεως, απέκρουσε τη συμβιβαστική εξελικτική διαδικασία και επιδίωκε περισσότερο να

καταστήσει αβάσταχτη την πίεση από τις εσωτερικές συνθήκες, με την ελπίδα να εκβιάσει την ταχύτερη, κατά το δυνατόν, συγκατάνευση των ευρωπαϊκών Δυνάμεων στην ενωτική λύση.

1 Ο Ελευθέριος Βενιζέλος 2 Ο πρίγκιπας Γεώργιος

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, τ. ΙΔ΄, σ. 201.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η διάσταση ανάμεσα στον πρίγκιπα Γεώργιο και τον Ελευθέριο Βενιζέλο

Ο πρίγκιπας Γεώργιος, έχοντας την αντίληψη ότι η άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της Κρήτης ήταν αρμοδιότητα της ελληνικής μοναρχίας, ανέλαβε μόνος τη μεθόδευση της προσάρτησης της Μεγαλονήσου στη μητέρα πατρίδα χωρίς να συμβουλευτεί τους υπουργούς του για τις ενδεδειγμένες ενέργειες και διαπραγματεύσεις. Η πρωτοβουλία του είχε τη μορφή προσωπικών συζητήσεων με τον τσάρο της Ρωσίας και απευθείας διαπραγματεύσεων με τους υπουργούς Εξωτερικών της Ρωσίας, της Γαλλίας, της Αγγλίας και της Ιταλίας. Ο Βενιζέλος θεώρησε πρόωρες τις ενέργειες του ύπατου αρμοστή, κρίνοντας ότι η κρητική κυβέρνηση ήταν ασταθής και τα συνταγματικά θεμέλια ασαφή. Πίστευε και υποστήριζε την ανακήρυξη της Κρήτης σε ανεξάρτητο πριγκιπάτο ως τελευταίο στάδιο για τη νομότυπη πραγματοποίηση της ένωσής της με την Ελλάδα. [...]

Ο πρίγκιπας δεν ήταν ικανός να αντιληφθεί τη λεπτή διαφορά μεταξύ της δεσποτικής διακυβέρνησης με ξένη κηδεμονία και, από την άλλη μεριά, της πλήρους αυτονομίας χωρίς ξένες επεμβάσεις και με κυβερνήτη διορισμένο από την ελληνική κυβέρνηση, που υποστήριζε ο Βενιζέλος ως ασφαλέστερη μεθόδευση για την απώτερη επίτευξη του ενωτικού σκοπού... Ο πρίγκιπας Γεώργιος είχε την πεποίθηση ότι οποιαδήποτε λύση του Κρητικού θα προερχόταν από τις Μεγάλες Δυνάμεις και, κατά τη γνώμη του, οι πολιτικοί παράγοντες της Κρήτης ήταν άσχετοι με το θέμα, αν όχι επιζήμιοι... Στάθηκε αδύνατο γι' αυτόν να αντιληφθεί τη σημασία της πολιτικής κινητοποίησης των ίδιων των Κρητικών, καθώς και την εύλογη απαίτησή τους να αποκτήσουν τον έλεγχο της τύχης τους μετά από αιώνες αγώνων κατά των Τούρκων κυριάρχων.

Λ. Μακράκης, Ελευθέριος Βενιζέλος, σσ. 397-403, στο Αξιολόγηση των μαθητών της Γ' Τάξης του Ενιαίου Λυκείου στο μάθημα Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, τ.Β', ΥΠΕΠΘ (Κ.Ε.Ε.), Αθήνα 2000, σσ. 315-316.

4. Η επανάσταση του Θερίσου (1905)	
α. Τα αίτια και οι αφορμές	
Η απόλυση του Βενιζέλου	18 Μαρτίου 1901: ο Γεώργιος απέλυσε τον Βενιζέλο από το αξίωμα του υπουργού⇒ κορύφωση κρίσης - Βενιζέλος δημοσιεύει στον "Κήρυκα" πέντε άρθρα ("Γεννηθήτω φως") - Γεώργιος : πολιτική αδιαλλαξίας, απαγόρευση ελευθεροτυπίας , διώξεις και φυλακίσεις μελών της αντιπολίτευσης
«Ηνωμένη Αντιπολίτευσις»	- πλήρης πολιτικό αδιέξοδο / ναυαγούν οι προσπάθειες συνδιαλλαγής των αντίπαλων πολιτικών μερίδων - Γύρω από τον Βενιζέλο συνασπίζονται οι δυσαρεστημένοι από την πολιτική του Πρίγκιπα - σχηματίζεται η Ηνωμένη Αντιπολίτευσις - τριανδρία : Βενιζέλος, Κ. Φούμης, Κ. Μάνος ⇒ δυναμική αναμέτρηση με τον Πρίγκιπα
Οι εκλογές του 1904 και η προκήρυξη της Αντιπολίτευσης	<u>τέλος 1904</u> : λήγει η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης, προκήρυξη εκλογών για ανάδειξη 64 βουλευτών- άλλοι 10 θα διορίζονταν από Πρίγκιπα. - Η αντιπολίτευση αποφασίζει να μη συμμετέχει , καταγγέλλει τα ανελεύθερα μέτρα του Πρίγκιπα και καλεί λαό σε αποχή <u>26 Φεβρουαρίου 1905</u> : προκήρυξη από την τριανδρία και 15 πολιτευτές για μεταβολή Συντάγματος (το πρώτο επίσημο επαναστατικό κείμενο, προμήνυμα επανάστασης του Θερίσου)
Η προετοιμασία της Επανάστασης και η επιλογή του Θερίσου	- πιθανή ημέρα εξέγερσης 14 Μαρτίου (σκόπιμη-παραπλανητική) - ομάδες ενόπλων στο Θέρισο (κοντά στα Χανιά, περιοχή δυσπρόσιτη και φυσικό οχυρό)
Η κήρυξη της επανάστασης (10 Μαρτίου 1905) και η επέκτασή της	<u>10 Μαρτίου 1905</u>: τοιχοκολλημένες στους δρόμους των Χανίων προκηρύξεις (κατάργηση της αρμοστείας, συμπαράσταση από το λαό, ανυπακοή της Χωροφυλακής στις διαταγές του Πρίγκιπα) - εκπρόσωποι των επαναστατών διασκορπίστηκαν σε όλη την Κρήτη, για να μεταδώσουν το επαναστατικό μήνυμα /η κρητική ύπαιθρος σε επαναστατικό αναβρασμό. - Ψηφίσματα συμπαράστασης - οι ισχυρότεροι παράγοντες, ακόμη και πολιτικοί αντίπαλοι του Βενιζέλου, προσχώρησαν στην επανάσταση. - Ο Βενιζέλος ενημερώνει το λαό και τους αντιπροσώπους των Μεγάλων Δυνάμεων, τους σκοπούς της επανάστασης.

Ο Βενιζέλος με συνεργάτες του στο Θέρισο

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

- ❖ **Γεννηθήτω φως:** Η φράση αυτή που σημαίνει «να χυθεί φως», εδώ υπονοεί φως στις προθέσεις του Πρίγκιπα και στους πραγματικούς λόγους της διαφωνίας του με τον Βενιζέλο.
- ❖ **Θέρισο:** χωριό στα νότια των Χανίων, στις παρυφές των Λευκών Ορέων, σε υψόμετρο 580 μέτρων.

ΟΡΙΣΜΟΣ:

- ⇒ **Ηνωμένη Αντιπολίτευσις**
- ⇒ **Προκήρυξη της 26 Φεβρουαρίου 1905**

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αντλώντας στοιχεία από την πηγή στη σελίδα 210 του σχολικού βιβλίου και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στα αίτια και στις αφορμές που οδήγησαν στην επανάσταση στο Θέρισο.

β. Η αντίδραση του Πρίγκιπα	
Αντίδραση του Πρίγκιπα	• Ανησυχία Πρίγκιπα- περιβάλλοντός του- ελληνικής κυβέρνησης - Προστάτιδων Δυνάμεων • Λήψη σπασμωδικών μέτρων από τον Πρίγκιπα : ✓ προθεσμία 36 ωρών στους επαναστάτες για κατάθεση όπλων ✓ στρατιωτικός νόμος σε όλη την Κρήτη ✓ Η Κρητική Βουλή νόμος "Περί ιδρύσεως σώματος δημοφρουρών" ("ροπαλοφόροι") • δύο κυβερνήσεις : του Αρμοστή στα Χανιά/ των επαναστατών στο Θέρισο • πλήρης διάσπαση - απειλή εμφυλίου πολέμου ορατή
Αντίδραση βασιλιά και ελληνικής κυβέρνησης	• Το βασιλικό περιβάλλον πίεζε την ελληνική κυβέρνηση να καταδικάσει το κίνημα του Θερίσου. • 12 Μαρτίου 1905: Ο πρωθυπουργός Δηλιγιάννης προέβη σε σκληρές δηλώσεις κατά του Βενιζέλου και των συνεργατών • Θετική ανταπόκριση του Κινήματος στο κοινό αίσθημα • Οι περισσότερες αθηναϊκές εφημερίδες το υποστήριζαν.

ΟΡΙΣΜΟΣ:

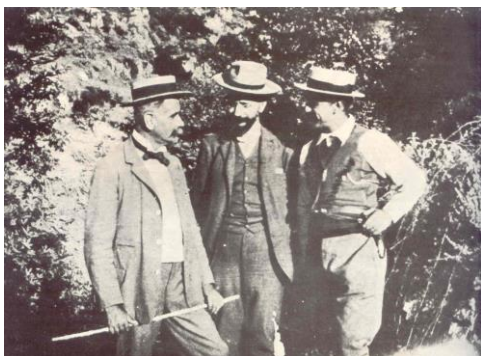
- ⇒ **«Περί ιδρύσεως σώματος δημοφρουρών» ("ροπαλοφόροι")**

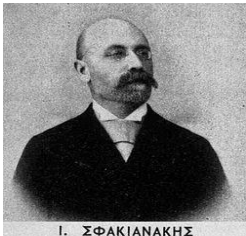
Εκτελεστική Επιτροπή Κρήτης. Μ. Πετυχάκης, Ελ. Βενιζέλος, Α. Μιχελιδάκης (πρόεδρος), Εμμ. Λογιάδης και Χ. Πωλογεώργης

Σημαία επαναστατικού σώματος από τη Σητεία Λασιθίου, με το σύνθημα Ένωση ή Θάνατος

Τα μέλη της προσωρινής κυβερνήσεως Κρήτης στο
Θέρισο : Βενιζέλος, Φούμης, Μάνος

γ. Η στάση των Μεγάλων Δυνάμεων και οι διπλωματικοί ελιγμοί του Ελ. Βενιζέλου	
Στάση Δυνάμεων-Αδυναμία τήρησης ενιαίας πολιτικής Ι. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	• Οι Μεγάλες Δυνάμεις δεν τήρησαν ενιαία στάση • Μόνο η Ρωσία υποστήριζε φανερά τον Πρίγκιπα. Ρωσικό πολεμικό κανονιοβόλησε τις θέσεις των επαναστατών στο Θέρισο • Σωστή εκτίμηση Βενιζέλου για διεθνή πολιτική (οι Μεγάλες Δυνάμεις ήταν αδύνατο να συμφωνήσουν στην τήρηση ενιαίας στάσης) • Κίνδυνος εμφύλιου πολέμου με αφορμή τη δική τους ανάμειξη. • <u>21 Μαρτίου 1905</u>: Ο Ιωάννης Σφακιανάκης σε συλλαλητήριο στο Ηράκλειο μίλησε για την ξένη ανάμειξη και κάλεσε το λαό σε καθολική συμπαράσταση
«Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»	• Ισχυρά ερείσματα Επανάστασης σε όλη την Κρήτη. • «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»: στο Θέρισο, με πρόεδρο τον Ελ. Βενιζέλο και υπουργούς τους Κ. Φούμη και Κ. Μάνο. ✓ έκδοση γραμματίων για εσωτερικό πατριωτικό δάνειο 100.000 δραχμών ✓ υπηρεσίες οικονομικών, συγκοινωνιών και διοίκησης ✓ γραμματόσημα ✓ εφημερίδα «Το Θέρισο» ✓ χωροφύλακες αυτομόλησαν προς τους επαναστάτες.
Απόφαση Μ. Δυνάμεων για διαπραγματεύσεις	• Προσπάθειες για πολιτική λύση • Διαπραγματεύσεις αντιπροσώπων των Μεγάλων Δυνάμεων ✓ πτώση της δημοτικότητας του Πρίγκιπα ✓ καθολική αποδοχή των επαναστατικών ιδεών από το λαό • Πρόβλεψη Βενιζέλου: ο επαναστατικός αγώνας «απέδειξε ότι η διπλωματία εις των ζητημάτων των υποδούλων λαών την λύσιν προβαίνει μόνον όταν ταύτα τίθενται προ αυτής υπό την οξυτάτην μορφήν της εθνικής εξεγέρσεως...».
Υπομνήματα των επαναστατών για το ενωτικό ζήτημα	• Υπομνήματα επαναστατών προς τους εκπροσώπους των Δυνάμεων έθεταν ως βάση συζήτησης το ενωτικό ζήτημα • Οι Ευρωπαϊκές Δυνάμεις δεν ήταν έτοιμες για τη λύση αυτή • Ο Βενιζέλος : υποχωρήσεις / στόχος : καθεστώς ανάλογο με εκείνο της Ανατολικής Ρωμυλίας, ουσιαστικά ελεύθερο, με σκιώδη σουλτανική επικυριαρχία.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

❖ **Ανατολική Ρωμυλία**: περιοχή της σημερινής Βουλγαρίας

ΟΡΙΣΜΟΣ:

⇒ «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»

Συλλαλητήριο στα Χανιά(20 Απριλίου 1905)

δ. Το τέλος της επανάστασης του Θερίου και ο θρίαμβος της πολιτικής του Ελευθερίου Βενιζέλου	
Τελεσίγραφο Δυνάμεων 2 Ιουλίου 1905	- Επιμονή στον ένοπλο αγώνα /έκρυθμη κατάσταση/ απειλή κατάρρευσης για την οικονομική και πολιτική υπόσταση της Κρήτης ⇒ αυστηρό τελεσίγραφο από τις Προστάτιδες Δυνάμεις (2 Ιουλίου 1905) - αδυναμία Δυνάμεων να μεταβάλουν το πολιτικό καθεστώς του νησιού - διαβεβαίωση για ουσιώδεις μεταρρυθμίσεις, - ρητός όρος: κατάθεση όπλων από τους επαναστάτες εντός 15 ημερών και παράλληλη χορήγηση γενικής αμνηστίας.
Συμφωνία των Μουρνιών 2 Νοεμβρίου 1905	- σκληρές διαπραγματεύσεις όλο το καλοκαίρι του 1905. - Η τελική συμφωνία υπογράφηκε από τον Ελ. Βενιζέλο στις 2 Νοεμβρίου 1905 στο μοναστήρι των Μουρνιών Κυδωνίας. ✓ Εξασφαλίστηκε γενική αμνηστία ✓ οι Μ. Δυνάμεις θα επεξεργάζονταν χάρτη νέων παραχωρήσεων στον κρητικό λαό ✓ αρνήθηκαν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα.
Απολογισμός Κινήματος στο Θέρισο	- δεν πέτυχε πλήρως τους στόχους του - έδωσε νέα ισχυρή ώθηση στο Κρητικό Ζήτημα - Φεβρουάριος 1906: Διεθνής Επιτροπή στην Κρήτη, για να εξετάσει την κατάσταση και όρους λειτουργίας του αρμοστειακού καθεστώτος και να υποβάλει έκθεση - διαβουλευσεις Μ. Δυνάμεων με Βενιζέλο και Ελληνική Κυβέρνηση ⇒ νέα ρύθμιση του Κρητικού Ζητήματος ✓ οργάνωση Κρητικής Χωροφυλακής με εντελώς νέο σχήμα ✓ ίδρυση Κρητικής Πολιτοφυλακής, με Έλληνες αξιωματικούς ✓ ανάκληση των ξένων στρατευμάτων μετά την αποκατάσταση της εσωτερικής γαλήνης στην Κρήτη.
Β' Συντακτική Συνέλευση	- συγκροτήθηκε η Β' Συντακτική Συνέλευση, για την εκπόνηση νέου συντάγματος/ έκδοση ενωτικού ψηφίσματος 14 Αυγούστου 1906: οι Δυνάμεις παραχωρούσαν στο βασιλιά των Ελλήνων Γεώργιο Α' το δικαίωμα να διορίζει εκείνος τον Ύπατο Αρμοστή της Κρήτης - Κρήτη ⇒ ιδιότυπη ελληνική επαρχία.
Παραίτηση Πρίγκιπα Γεωργίου	12 Σεπτεμβρίου 1906 : παρά τις παρακλήσεις αντιβενιζελικών ο Γεώργιος παραιτείται - αναχωρεί από Κρήτη - ο βασιλιάς Γεώργιος υπέδειξε ως νέο Ύπατο Αρμοστή τον Αλέξανδρο Ζαΐμη

ΟΡΙΣΜΟΣ:

⇒ Β' Συντακτική Συνέλευση

Ομιλία του Πρίγκιπα Γεωργίου στα Χανιά

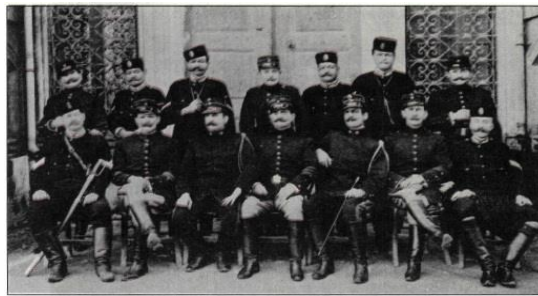
Οι αγωνιστές της επανάστασης του Θερίσου το 1905 ήταν αυτοί που στελέχωσαν την Πολιτοφυλακή που αντικατέστησε τα ξένα στρατεύματα

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

- ❖ **Διακοίνωση:** διπλωματική ανακοίνωση
- ❖ **Μοναστήρι Μουρνιών:** Οι Μουρνιές είναι κωμόπολη κοντά στα Χανιά. Είναι η γενέτειρα του Ελ. Βενιζέλου.
- ❖ **Κρητική Πολιτοφυλακή:** στρατός από ντόπιους
- ❖ **Ιδιότυπη ελληνική επαρχία:** Από τη στιγμή που δεν υπήρχαν τουρκικά στρατεύματα, ο ηγεμόνας ήταν Έλληνας, διοριζόταν από Έλληνα και η ξένη επικυριαρχία περιοριζόταν στο επίπεδο μιας σημαίας στη Σούδα, η Κρήτη ουσιαστικά ήταν ελληνική επαρχία.

5. Η αρμοσσία του Αλέξανδρου Ζαΐμη (1906-1908)

Η ανάληψη των καθηκόντων Υπατου Αρμοστή από τον Αλ. Ζαΐμη –έργο Ο Αλέξανδρος Ζαΐμης, Υπατος Αρμοστής Κρήτης (1906-1908)	• 18 Σεπτεμβρίου 1906: ανάληψη των καθηκόντων από τον Αλ. Ζαΐμη (πολιτικός, πρώην πρωθυπουργός της Ελλάδας και μετέπειτα Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας) • πολιτική ομαλότητα , νέα περίοδος δημιουργίας • Βελτίωση οικονομίας / αναδιοργάνωση δημόσιας διοίκησης / φροντίδα για δημόσια υγεία και παιδεία.
Έργο Ζαΐμη Πολιτοφυλακή της Κρήτης Εκκένωση Κρήτης από τις Μ. Δυνάμεις	• Οργανώθηκε για πρώτη φορά η Πολιτοφυλακή της Κρήτης ✓ ο πρώτος στρατός του νησιού (1907) ✓ εξελίχθηκε σε αξιόλογη δύναμη (Βαλκανικοί πόλεμοι 1912 – 1913) • Παρουσία των ξένων στρατευμάτων περιττή • Απόφαση Μ. Δυνάμεων για εκκένωση Κρήτης μέσα σε ένα χρόνο / μόνη εγγύηση η ασφάλεια των μουσουλμάνων της νήσου. • 21 Μαΐου 1908: ευχαριστήριο Ψήφισμα της Κρητικής Βουλής προς τις Μ. Δυνάμεις : επίσημη πολιτική πράξη της χειραφέτησης της Κρήτης από Μ. Δυνάμεις.

Αξιωματικοί της Πολιτοφυλακής της Κρήτης

ΟΡΙΣΜΟΙ:

- ⇒ **Κρητική Πολιτοφυλακή** (Το πιο σημαντικό είναι ότι ... στους Βαλκανικούς πολέμους 1912 – 1913) και στη **σελ. 215** Το οριστικό κείμενο των μεταρρυθμίσεων (που προήλθε μετά από διαπραγματεύσεις μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων, των Κρητών και του Ελ. Βενιζέλου) προέβλεπε την ίδρυση Κρητικής Πολιτοφυλακής, με Έλληνες αξιωματικούς που προηγουμένως θα παραιτούνταν από τον ελληνικό στρατό
- ⇒ **Ευχαριστήριο Ψήφισμα της Κρητικής Βουλής** (21 Μαΐου 1908)

6. Η κατάλυση της Αρμοστείας στην Κρήτη. Το πρώτο ενωτικό Ψήφισμα των Κρητών	
Αιτία: διεθνής συγκυρία Πρώτο ενωτικό ψήφισμα	• Προσάρτηση της Βοσνίας και της Ερζεγοβίνης από την Αυστρία • Ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε βασίλειο, με ταυτόχρονη προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας • Κυβέρνηση του Γ. Θεοτόκη υπέδειξε στους Κρήτες την ανάγκη λαϊκών κινητοποιήσεων, για την κήρυξη της • Λαϊκή συγκέντρωση στα Χανιά : πρώτο ψήφισμα της ένωσης και 24 Σεπτεμβρίου 1908: Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε επίσημο Ψήφισμα
Προσωρινή διακομματική Κυβέρνηση	• Σχηματίστηκε προσωρινή διακομματική Κυβέρνηση • Η Ελληνική Κυβέρνηση, για να μην προκαλέσει διεθνείς περιπλοκές με την αντίδραση της Τουρκίας, απέφυγε να αναγνωρίσει επίσημα την ένωση - παρασκηνιακές οδηγίες στη νέα Προσωρινή Κυβέρνηση της Κρήτης
ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ: * Βοσνία – Ερζεγοβίνη: Σλαβικές επαρχίες που με τη συνθήκη του Βερολίνου(1878) είχαν αποκτήσει αυτόνομο καθεστώς. Προσαρτήθηκαν από την Αυστρία το 1908. * Ανακήρυξη της Βουλγαρίας σε βασίλειο: Με τη συνθήκη του Βερολίνου(1878) είχε δημιουργηθεί βουλγαρικό κράτος φόρου υποτελές στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Εκμεταλλευόμενοι την επανάσταση των Νεότουρκων, οι Βούλγαροι αποτίναξαν την επικυριαρχία και ο ηγεμόνας τους Φερδινάνδος ανακηρύχτηκε «τσάρος των Βουλγάρων» * Προσάρτηση της Ανατολικής Ρωμυλίας: Περιοχή στη Β. Θράκη που σήμερα ανήκει στη Βουλγαρία. Από τα τέλη του 14ου αιώνα έγινε επαρχία της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Απέκτησε ημιαυτόνομο καθεστώς με τη Συνθήκη του Βερολίνου το 1878 .	

ΟΡΙΣΜΟΣ

⇒ **Ενωτικό ψήφισμα (24 Σεπτεμβρίου 1908)**

7. Τα γεγονότα των ετών 1909-1913	
Οι αντιδράσεις της Τουρκίας και των Μεγάλων Δυνάμεων	• Έντονες διαμαρτυρίες της Τουρκίας • Οι Μεγάλες Δυνάμεις αποδέχονται σιωπηρά τις νέες εξελίξεις • Δεν προχώρησαν σε επίσημη αναίρεση του πολιτικού καθεστώτος του 1898. • Απαιτούν υποστολή της ελληνικής σημαίας στο φρούριο Φιρκά • Η Κυβέρνηση της Κρήτης δεν υπακούει και παραιτείται • Οι Μ. Δυνάμεις αποβίβασαν στρατιωτικό άγημα, το οποίο απέκοψε τον ιστό της.
Οι εκλογές του Μαρτίου 1910 και η κυβέρνηση Βενιζέλου	• Πολιτικό κενό στη διακυβέρνηση της Κρήτης μετά την παραίτηση της Προσωρινής Κυβέρνησης • Προσωρινά κυβερνητικά σχήματα, έως τις εκλογές του Μαρτίου 1910 • Το κόμμα του Ελ. Βενιζέλου πλειοψήφησε και σχημάτισε κυβέρνηση (17 Μαΐου 1910). • Νέα περίοδος για το Κρητικό Ζήτημα • Ο Βενιζέλος: κορυφαία πολιτική προσωπικότητα στην Κρήτη

8. Η μετάκληση του Βενιζέλου στην Αθήνα και οι επιπτώσεις στο Κρητικό Ζήτημα	
Η ανάληψη της πρωθυπουργίας της Ελλάδας από τον Βενιζέλο και οι αντιδράσεις των Κρητών	• Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος κάλεσε τον Βενιζέλο στην Αθήνα να αναλάβει την πρωθυπουργία της Ελλάδας (Σεπτέμβριος 1910). • Αντιδράσεις Κρητών : ✓ Άλλοι εκφράζουν φόβους για την απουσία του λόγω διπλωματικών του ικανοτήτων ✓ Άλλοι ικανοποίηση, λόγω ενδεχόμενης ταχύτερης λύσης του Κρητικού Ζητήματος από τη νέα θέση του
Η πολιτική του Βενιζέλου στο ενωτικό ζήτημα και οι αντιδράσεις των Κρητών	• Ο Βενιζέλος γνώριζε ότι δεν είχε φτάσει ακόμη το πλήρωμα του χρόνου. • Στις επίμονες παρακλήσεις των συμπατριωτών του Κρητών απαντούσε αρνητικά, γινόταν δυσάρεστος • Άρνησή εισόδου Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο ⇒ ισχυρές αντιδράσεις στην Κρήτη. ✓ τέλη του 1911 : αναταραχή ✓ 3 Ιανουαρίου 1912: Επαναστατική Συνέλευση ✓ οργανώνονται και ένοπλα τμήματα.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε: στη στάση του Βενιζέλου ως πρωθυπουργού της Ελλάδας στο Κρητικό ζήτημα μέχρι και τις 12 Οκτωβρίου 1912.

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Βενιζέλος και οι Φιλελεύθεροι και πάλι θριάμβευσαν. [εκλογές Μαρτίου 1912] [...] Η Βουλή αυτής της περιόδου υπήρξε εκείνη που επί ημερών της η Ελλάδα θριάμβευσε, αν και άρχισε το έργο της κάτω από δραματικές, πραγματικά, συνθήκες, που είχε δημιουργήσει η τελευταία ανάφλεξη του Κρητικού Ζητήματος.

Η Κρήτη σκόπιμα είχε διενεργήσει εκλογές την ίδια μέρα με την Ελλάδα, με σκοπό να αποστείλει τους εκπροσώπους της στη νέα ελληνική Βουλή, αφού μετά το κίνημα των Νεότουρκων το νησί είχε κηρύξει την ένωση με την Ελλάδα. Μάλιστα, τα αποτελέσματα ήταν εντελώς διαφορετικά από αυτά στην Ελλάδα, καθώς το κόμμα του Ε. Βενιζέλου εξέλεξε μόνο 23 βουλευτές σε σύνολο 69. Η Τουρκία όμως παραμόνευε για να βρει αφορμή και να επιτεθεί εναντίον της Ελλάδας.

Ο Βενιζέλος, βλέποντας ότι δεν ήταν καιρός για πολεμικές περιπέτειες, αρνήθηκε κατηγορηματικά στους βουλευτές από την Κρήτη να εισέλθουν στην ελληνική Βουλή. [...] Η άρνηση αυτή δεν ήταν καθόλου εύκολη για τον παλαιό αγωνιστή και επαναστάτη. Τέσσερις μέρες παρέμεινε κλεισμένος στο ξενοδοχείο «Φρόνη» του Παλαιού Φαλήρου, στο οποίο διέμενε.

Παπαρρηγόπουλος, Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ.5: 1882-1974, National Geographic,

9. Η οριστική λύση του Κρητικού Ζητήματος

Εξελίξεις μετά την κήρυξη των Βαλκανικών πολέμων (Οκτώβριος 1912)	• <u>Μετά την έκρηξη των Βαλκανικών πολέμων</u> (Οκτώβριος 1912) :οι Κρήτες βουλευτές έγιναν δεκτοί με ενθουσιασμό στο ελληνικό Κοινοβούλιο • Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων ανέγνωσε Ψήφισμα (κοινό Κοινοβούλιο) • Ο Βενιζέλος δεν προχώρησε περισσότερο, για να μη διαταράξει τις σχέσεις του με τις Δυνάμεις, εν όψει και του πολέμου • Απέστειλε στην Κρήτη ως Γενικό Διοικητή τον Στέφανο Δραγούμη, • Ανάληψη καθηκόντων : 12 Οκτωβρίου 1912.
	• Ορατή η ήττα της Τουρκίας • Στην πράξη η ένωση είχε συντελεστεί και έμενε η επικύρωσή της με την υπογραφή διεθνούς συνθήκης • Στις 14 Φεβρουαρίου 1913 αφαιρέθηκαν από το φρούριο της Σούδας οι σημαίες των Μ. Δυνάμεων και της Τουρκίας
Συνθήκη του Λονδίνου (30 Μαΐου 1913)	• Η ευτυχής για την Ελλάδα έκβαση των Βαλκανικών πολέμων έδωσε και στο Κρητικό Ζήτημα την οριστική λύση του. • Με το άρθρο 4 της <u>Συνθήκης του Λονδίνου</u> (30 Μαΐου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από όλα τα δικαιώματά του στην Κρήτη, την οποία παραχωρούσε στις Μ. Δυνάμεις • <u>Με ιδιαίτερη συνθήκη ειρήνης</u> μεταξύ της Ελλάδας -Τουρκίας (14 Νοεμβρίου 1913) ο σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμά του στην Κρήτη (εντάχθηκε στην ελληνική επικράτεια) • Οι Μ. Δυνάμεις αποδέχθηκαν σιωπηρά

Η επίσημη κήρυξη της Ένωσης

- 1η Δεκεμβρίου 1913 :κηρύχθηκε επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα (παρουσία βασιλιά Κωνσταντίνου και πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου)
- Η ελληνική σημαία υψώθηκε στο ιστορικό φρούριο του Φιρκά
- μαρμάρινη επιγραφή: ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ ΕΝ ΚΡΗΤΗ 1669-1913 , ΗΤΟΙ, 267 ΕΤΗ, 7 ΜΗΝΕΣ, 7 ΗΜΕΡΑΙ, ΕΤΗ ΑΓΩΝΙΑΣ

Ανύψωση ελληνικής σημαίας
στη Σούδα Κρήτης 1913

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ

1.Η οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας

- Ποιες ενέργειες έγιναν μετά την αναχώρηση των ξένων Ναυάρχων για την οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας μέχρι και τη συγκρότηση της πρώτης κυβέρνησής της; ημερ 2007
- Ποιες ενέργειες έγιναν για την οργάνωση της Κρητικής Πολιτείας μετά την αναχώρηση των ξένων Ναυάρχων (10 Δεκεμβρίου 1898) και μέχρι την ορκωμοσία της πρώτης κυβέρνησης της Κρήτης; ημερ – εσπερ επαν 2011
- Κρητική Πολιτεία: ορισμός εσπερ 2014
- Σύνταγμα της Κρητικής Πολιτείας (1899): ορισμός επαν ημερ - εσπερ 2014

2. Η περίοδος της δημιουργίας

- Ποιο σημαντικό έργο απέδωσε η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας; ημερ επαν 2008
- Ο Οργανικός Νόμος του 1900 έδωσε λύση σε ακανθώδη εκκλησιαστικά ζητήματα. (σωστό ή λάθος) εσπερ επαν 2008
- Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής Πολιτείας απέδωσε σημαντικό έργο(σωστό ή λάθος) εσπ 2009
- Ποιο είναι το έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας; εσπερ επαν 2009

- Η πρώτη κυβέρνηση της Κρητικής πολιτείας εργάστηκε με ζήλο αλλά δεν απέδωσε σε σύντομο χρονικό διάστημα σημαντικό έργο. (σωστό ή λάθος) εσπερ 2011
- Οργανικός Νόμος (1900) ορισμός επαν ημερ –εσπερ 2012
- Να αναφερθείτε στο έργο της κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας, κατά τα δύο πρώτα χρόνια της λειτουργίας της. επαν ημερ – εσπερ 2013
- Με τον Οργανικό Νόμο του 1900 δόθηκε οριστική λύση στο Κρητικό ζήτημα Σ ή Λ ημερ.εσπερ. 2015

3. Τα πρώτα νέφη

- Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να επισημάνετε τους λόγους που προκάλεσαν τη ρήξη του Ελευθερίου Βενιζέλου με τον πρίγκιπα Γεώργιο. εσπερ επαν 2007
- Να αναφερθείτε στα προβλήματα, που έφεραν τα πρώτα νέφη στη λειτουργία της Κρητικής Πολιτείας, εκτός από τη διαχείριση του εθνικού ζητήματος της Ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα. εσπερ 2013
- Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα Α και Β που σας δίνονται, να εκθέσετε και να εξηγήσετε τη διάσταση απόψεων μεταξύ του πρίγκιπα Γεωργίου και του Ελευθερίου Βενιζέλου, σχετικά με το ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα, στο πλαίσιο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας. Ημερ. Εσπερ. 2015

4. Η επανάσταση του Θερίσου (1905)

- «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις» (Κρήτη): ορισμός ημερ 2007, εσπερ. 2015
- Ο πρωθυπουργός Δηλιγιάννης στις 12 Μαρτίου 1905 προέβη σε σκληρές δηλώσεις κατά του πρίγκιπα Γεωργίου και των συνεργατών του. (σωστό ή λάθος) ημερ επαν 2007
- Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»: ορισμός εσπερ 2007
- Με τη συμφωνία των Μουρνιών Κυδωνίας (2 Νοεμβρίου 1905) οι Μεγάλες Δυνάμεις επέτρεψαν την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα. (σωστό ή λάθος) εσπερ επαν 2007
- «Ροπαλοφόροι»: ορισμός εσπερ 2008
- «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις» (Κρήτη): ορισμός εσπερ επαν 2008
- Ποιες ήταν οι αντιδράσεις της Ελληνικής Κυβέρνησης και των Μεγάλων Δυνάμεων στο κίνημα του Θερίσου, πριν οργανωθεί στο Θέρισο η «Προσωρινή Κυβέρνησις της Κρήτης»; ημερ 2009
- Ο παλαίμαχος πολιτικός Ιωάννης Σφακιανάκης, κατά την επανάσταση του Θερίσου, κάλεσε τον λαό σε καθολική συμπαράσταση προς τις Μεγάλες Δυνάμεις. (σωστό ή λάθος) ημερ επαν 2009
- «ροπαλοφόροι»: ορισμός ημερ επαν 2009
- Ποιοι συνασπίστηκαν γύρω από τον Βενιζέλο στην αντιπαράθεσή του με τον πρίγκιπα Γεώργιο (μον. 5) και ποια ήταν η αντίδρασή τους στην προκήρυξη των εκλογών στο τέλος του 1904; (μον. 5) ημερήσια 2010.
- Πώς αντέδρασε ο πρίγκιπας Γεώργιος και η ελληνική κυβέρνηση στην έκρηξη και την επέκταση της επανάστασης του Θερίσου (1905); εσπερινά 2010
- Ηνωμένη Αντιπολίτευσις (Κρήτη) ορισμός ημερ – εσπερ επαν 2011
- Ροπαλοφόροι ορισμός εσπερ επαν 2011
- Ο παλαίμαχος κρητικός πολιτικός Ι. Σφακιανάκης κάλεσε τον λαό σε καθολική συμπαράσταση προς τους επαναστάτες του Θερίσου (21 Μαρτίου 1905). (σωστό ή λάθος) ημερ – εσπερ 2012
- Ποιες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις στο Κρητικό Ζήτημα μετά τη συμφωνία στις Μουρνιές (2 Νοεμβρίου 1905) και έως την ανάληψη της Ύπατης Αρμοστείας της Κρήτης από τον Αλέξανδρο Ζαΐμη; ημερ – εσπερ 2012
- Ορισμός: Ροπαλοφόροι επαν ημερ – εσπερ 2013
- Ο Πρίγκιπας Γεώργιος με αυστηρή προειδοποίηση έδινε στους επαναστάτες του Θέρσου προθεσμία 36 ωρών, για να καταθέσουν τα όπλα. (σωστό ή λάθος) επαν ημερ – εσπερ 2013
- Στο τέλος του 1904 έληξε η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης (στην Κρήτη) και προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη 64 βουλευτών. (σωστό ή λάθος) επαν ημερ – εσπερ 2014
- Πώς αντέδρασε ο πρίγκιπας Γεώργιος στην εκδήλωση της επανάστασης του Θερίσου; Επαναλ. Εσπερ. 2015

5. Η αρμοστεία του Αλέξανδρου Ζαΐμη (1906-1908)

- Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907): ορισμός εσπερ επαν 2007
- Η πολιτοφυλακή της Κρήτης οργανώθηκε για πρώτη φορά επί αρμοστείας Αλέξανδρου Ζαΐμη. (σωστό ή λάθος) εσπερ επαν 2008

- Ποια κατάσταση διαμορφώθηκε στην Κρήτη κατά τη διάρκεια της αρμοστείας του Αλέξανδρου Ζαΐμη; εσπερ 2009
- Πολιτοφυλακή της Κρήτης (1907): ορισμός εσπερ επαν 2009
- Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε στη διαδικασία με την οποία ο Αλέξανδρος Ζαΐμης ανέλαβε το αξίωμα του Υπατου Αρμοστή της Κρήτης (μον. 10) και στο έργο που επιτέλεσε στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής (μονάδες 15). ημερ επαν. 2010 και τελευταία παράγραφος κεφ. 4
- Πολιτοφυλακή της Κρήτης: Ορισμός ημερ – εσπερ 2013

6. Η κατάλυση της Αρμοστείας στην Κρήτη. Το πρώτο ενωτικό Ψήφισμα των Κρητών

- Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που ακολουθούν και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις: α. Να αναφέρετε τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες η Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε το ενωτικό Ψήφισμα της 24ης Σεπτεμβρίου 1908. Μονάδες 15 β. Να παρουσιάσετε και να αιτιολογήσετε την αντίδραση της ελληνικής κυβέρνησης στην έκδοση του Ψηφίσματος. Μονάδες 10 εσπερ 2007
- Ποια ήταν η στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης (μονάδες 5) και ποια ήταν η αντίδραση των Μεγάλων Δυνάμεων (μονάδες 5) αμέσως μετά την επίσημη έκδοση του πρώτου ενωτικού Ψηφίσματος των Κρητών (24 Σεπτεμβρίου 1908) και μέχρι το 1910; ημερ 2008 και πρώτη παράγραφος κεφ. 7

7. Τα γεγονότα των ετών 1909-1913

- Ποια ήταν η στάση της Ελληνικής Κυβέρνησης (μονάδες 5) και ποια ήταν η αντίδραση των Μεγάλων Δυνάμεων (μονάδες 5) αμέσως μετά την επίσημη έκδοση του πρώτου ενωτικού Ψηφίσματος των Κρητών (24 Σεπτεμβρίου 1908) και μέχρι το 1910; ημερ 2008 και κεφάλαιο 6
- Να αναφερθείτε στις εξελίξεις που σημειώθηκαν στο Κρητικό Ζήτημα από τις εκλογές του Μαρτίου του 1910 μέχρι και τη συγκρότηση Επαναστατικής Συνέλευσης στην Κρήτη (3 Ιανουαρίου 1912). επαν ημερ –εσπερ 2012 και κεφ. 8

8. Η μετάκληση του Βενιζέλου στην Αθήνα και οι επιπτώσεις στο Κοπτικό Ζήτημα

- Αντλώντας στοιχεία από το πιο κάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις να παρουσιάσετε την πολιτική στάση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στο Κρητικό Ζήτημα ως πρωθυπουργού της Ελλάδας μέχρι το 1912. ημερ επαν 2007
- Να αναφερθείτε στις εξελίξεις που σημειώθηκαν στο Κρητικό Ζήτημα από τις εκλογές του Μαρτίου του 1910 μέχρι και τη συγκρότηση Επαναστατικής Συνέλευσης στην Κρήτη (3 Ιανουαρίου 1912). επαν ημερ –εσπερ 2012 και τελευταία παράγραφος κεφ. 7
- Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να αναφερθείτε: α) στις εκλογικές αναμετρήσεις του Νοεμβρίου 1910 (αμέσως μετά την παραίτηση Δραγούμη) και του Μαρτίου του 1912, καθώς και στον συσχετισμό των πολιτικών δυνάμεων που προέκυψαν από αυτές (μονάδες 15) και β) στη στάση του Βενιζέλου ως πρωθυπουργού της Ελλάδας στο Κρητικό ζήτημα μέχρι και τις 12 Οκτωβρίου 1912. (μονάδες 10) ημερ – εσπερ 2014

Για το β και η πρώτη παράγραφος κεφ. 9 – για το α από 90-91 του βιβλίου

9. Η οριστική λύση του Κρητικού Ζητήματος

- Ποιες συνέπειες είχε για το Κρητικό Ζήτημα η ευτυχής, για την Ελλάδα, έκβαση των Βαλκανικών πολέμων; εσπερ 2008
- Στις 14 Φεβρουαρίου 1913 αφαιρέθηκαν από το φρούριο της Σούδας οι σημαίες των Μεγάλων Δυνάμεων και της Τουρκίας. (σωστό ή λάθος) ημερ επαν 2009
- Πώς εξελίχθηκε το Κρητικό Ζήτημα από την έκρηξη των Βαλκανικών Πολέμων μέχρι τον Φεβρουάριο του 1913; ημερ – εσπερ 2011
- Η ευτυχής για την Ελλάδα έκβαση των Βαλκανικών πολέμων έδωσε και στο Κρητικό ζήτημα την οριστική λύση. (σωστό ή λάθος) εσπερ 2011
- Ποια ήταν η εξέλιξη του Κρητικού Ζητήματος από τη 14η Φεβρουαρίου 1913 μέχρι και την 1η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους; επαν ημερ - εσπερ 2014
- Η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα πραγματοποιήθηκε το 1897 Σ ή Λ επαναλ. Ημερ. Εσπερ. 2015

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

9 Δεκεμβρίου 1898.	Ο πρίγκιπας Γεώργιος ανέλαβε τα καθήκοντά του ως Ύπατος Αρμοστής της Κρήτης
10 Δεκεμβρίου 1898	Οι ξένοι Ναύαρχοι αναχώρησαν από την Κρήτη
8 Φεβρουαρίου 1899.	η Κρητική Βουλή άρχισε τις εργασίες της
1900	Οργανικός Νόμος
18 Μαρτίου 1901	ο Γεώργιος απέλυσε τον Βενιζέλο από το αξίωμα του υπουργού.
1903	οργάνωση του λεπροκομείου της Σπιναλόγκας
τέλος του 1904	Έληξε η περίοδος της Γενικής Συνέλευσης και προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη 64 βουλευτών
26 Φεβρουαρίου 1905	η τριανδρία της αντιπολίτευσης και 15 άλλοι επιφανείς πολιτευτές συνέταξαν και υπέγραψαν προκήρυξη με την οποία ζητούσαν μεταβολή του συντάγματος της Κρητικής Πολιτείας
10 Μαρτίου 1905	κήρυξη της επανάστασης στο Θέρισο
12 Μαρτίου 1905	Δηλώσεις του πρωθυπουργού Δηλιγιάννη τους αντιπροσώπους του αθηναϊκού τύπου κατά του Βενιζέλου και των συνεργατών του
14η Μαρτίου 1905	πιθανή ημέρα εξέγερσης της Επανάστασης στο Θέρισο που άφηνε σκόπιμα να διαρρεύσει η ενωμένη αντιπολίτευση
21 Μαρτίου 1905	πάνδημο συλλαλητήριο στο Ηράκλειο στο οποίο μίλησε ο πολιτικός Ιωάννης Σφακιανάκης
2 Ιουλίου 1905	αυστηρό τελεσίγραφο προς τους επαναστάτες από τις Προστάτιδες Δυνάμεις
2 Νοεμβρίου 1905	Συμφωνία στο μοναστήρι των Μουρνιών Κυδωνιάς
Φεβρουάριος 1906	Διεθνής Επιτροπή στην Κρήτη
14 Αυγούστου 1906	οι Δυνάμεις παραχωρούν στον βασιλιά των Ελλήνων Γεώργιο Α' το δικαίωμα να διορίζει εκείνος τον Ύπατο Αρμοστή της Κρήτης
12 Σεπτεμβρίου 1906	ο Πρίγκιπας Γεώργιος υπέβαλε την παραίτησή του
18 Σεπτεμβρίου 1906	ανέλαβε τα καθήκοντα ύπατου αρμοστή στην Κρήτη ο Αλέξανδρος Ζαΐμης
1907	οργανώθηκε η Πολιτοφυλακή της Κρήτης
21 Μαΐου 1908	ευχαριστήριο Ψήφισμα της Κρητικής Βουλής προς τις Μ. Δυνάμεις
24 Σεπτεμβρίου 1908	Η Κρητική Κυβέρνηση εξέδωσε επίσημο Ψήφισμα για την ένωση με την Ελλάδα
Μάρτιος 1910	Εκλογές στις οποίες πλειοψήφησε το κόμμα του Βενιζέλου
17 Μαΐου 1910	το κόμμα του Βενιζέλου σχημάτισε κυβέρνηση
Σεπτέμβριος 1910	Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος κάλεσε στην Αθήνα τον Βενιζέλο να αναλάβει την πρωθυπουργία της Ελλάδας
τέλη του 1911	Αντιδράσεις στην Κρήτη λόγω άρνησης του Βενιζέλου να επιτρέψει την είσοδο Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο
3 Ιανουαρίου 1912	Επαναστατική Συνέλευση στην Κρήτη
Οκτώβριος 1912	Έναρξη Βαλκανικών πολέμων
12 Οκτωβρίου 1912	Ανάληψη καθηκόντων Γενικού Διοικητή στην Κρήτη από τον Στέφανο Δραγούμη
14 Φεβρουαρίου 1913	αφαιρέθηκαν από το φρούριο της Σούδας οι σημαίες των Μ. Δυνάμεων και της Τουρκίας
30 Μαΐου 1913	Συνθήκη Λονδίνου
14 Νοεμβρίου 1913	ιδιαίτερη συνθήκη ειρήνης μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας με την οποία ο σουλτάνος παραιτήθηκε από κάθε δικαίωμά του στην Κρήτη
1η Δεκεμβρίου 1913	κηρύχθηκε επίσημα η ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα